Namn: _____ Klass: _____

Påståendeförhör - liberalismens ekonomiska teori + vissa grundbegrepp

Lärare *Gunnar Hyltegren*

1. Allt kan i princip användas som råvara i en förädlingsprocess. Skrot, kobajs och gamla skolböcker blir utmärkta råvaror… om bara viljan finns. Likadant kan man säga om muskler, jord och yxskaft.

2. Anhängare av den liberala teorin anser inte att ett samhälle kan bestå av endast kapitalistisk marknadsekonomi. Staten behöver ha monopol på vissa saker, bl.a. polis, och rättsväsende. Annars blir det ett himla oväsen i landet.

3. Arbetskraft är ett ord som står för en av de så kallade produktionsfaktorerna. Vad som menas är helt enkelt människor. Det finns de som köper arbetskraft och det finns de som säljer arbetskraft.

4. Arbetsmarknaden kan aldrig riktigt vara i balans, enligt den liberala teorin. Detta gäller bara om arbetsmarknaden har fullkomlig konkurrens. Finns det fackföreningar så går det att skapa full sysselsättning.

5. Att hushålla med resurser är att i varje ögonblick sätta samman produktionsfaktorer på bästa möjliga sätt. Det räcker då i princip med att man noga väljer rätt mängd och kvalitet på den arbetskraft som skall användas.

6. Att köpa en varaktig vara (en som inte förbrukas direkt) är en nationalekonomisk investering. Exempel på en sådan investering är när Göteborgs kommun köper tavelkritor till sina skolor.

7. Att njuta av natur och kultur är en slags konsumtion. Med konsumtion menas direkt behovstillfredsställelse. Därför kallar man inte ett företags förslitning av realkapital för konsumtion.

8. De så kallade produktionsfaktorerna behöver "sammankopplas" för att det skall bli en förädling. Förädling innebär att skapa värde. Värdeskapande sker ibland med pengar som ett bytesmedel. Lika ofta eller kanske oftare utan pengar. Allt detta är ekonomi.

9. Den enskilda personen är liberalismens utgångspunkt. Grundantagandet är att alla individer alltid gör det bästa möjliga utifrån var och ens synvinkel. Vad som är värdefullt/värdelöst är alltså upp till var och en.

10. Den klassiska nationalekonomiska läran har sina rötter i 1700-talets England. Ricardo, som var marxist, ansåg det vara onödigt att jordägare hade rätt att inhägna mark och ta betalt för användningen av denna.

11. Den mänskliga existensen inrymmer tvånget att producera. Men detta behöver inte betyda att man känner all produktion som ett tvång. Det lättjefulla näspetandet en varm aprildag är också en slags produktion.

12. Drivkraften till produktivitetsförbättringar i ett kapitalistiskt system är kapitalistens önskan att finnas kvar som kapitalist. Denna önskan förklarar den enorma uppgång i världens produktionsförmåga räknat från 1500-talet och framåt.

13. Ekonomi är ett ord som används på många olika sätt. Ordet syftar alltid på något som har med pengar att göra, medan det kanske mera sällan förknippas med den egentliga betydelsen: hushållning.

14. Ett medel för den ekonomiska verksamheten i samhället är att tillfredsställa behov. Målet som då används kallas produktionsfaktorer.

15. Ett samhälle vars ekonomiska system kan beskrivas som ett antal marknader i fullkomlig konkurrens, är i balans när det som utbjudes till försäljning också går att sälja, enligt liberalismens ekonomiska teori.

16. Ett samhälle, hur stort eller litet det än är, som direkt förbrukar allt som produceras, har inget sparande. I ett sådant samhälle kan det inte finnas några investeringar.

17. Flera säljare som i konkurrens med varandra saluför identiska produkter, konkurrerar oftast ihjäl varandra. En dag finns bara ett fåtal kvar. En sådan marknad kallar man oligopolmarknad. Man har skäl att frukta samarbete säljarna emellan.

18. Gränsnyttoteorin går ut på att det för varje nyttighet finns en gräns där nyttan hos en ytterligare enhet gradvis går ner beroende på hur många enheter av nyttigheten som man har tillgång till.

19. I viss mening kan man säga att alla varor och tjänster som säljs eller byts bort är nyttigheter. Någon ansåg att de fyller eller kan fylla ett behov. Detta gäller alltså även så "onyttiga" ting som sport och narkotika.

20. Industrier som inte förmår hänga med i konkurrensen går normalt i konkurs. Det beror oftast på att ägarna inte anställt tillräckligt med personal för att hänga med de andra företagen på marknaden.

21. Kapitalismen är ett marknadsekonomiskt system där enskilda personer - kapitalister - äger realkapitalet. Man kan i princip inte finnas kvar i den samhällspositionen om man inte ständigt förbättrar produktiviteten i sitt företag.

22. Kraften i det mänskliga arbetet kan sätta igång verktygen som bearbetar materialet. Förädling kallas detta och målet är behoven.

23. Kärlek (utan pengar) kan kallas en del av vår ekonomi. Det är en slags naturahushållning där värden skapas och utbytes. Det finns också kärlek med pengar. Av någon anledning vill de flesta inte kalla detta för kärlek.

24. Liberalismen har lärt oss att tillgång och efterfrågan bestämmer priset på en marknad i fullkomlig konkurrens.

Fyll i dina svar genom att sätta ett tydligt kryss nedan.

R = Hela påståendet är rätt enligt liberalismens ek. teori!

F = Åtminstone *någon* del av påståendet är *fel* enligt liberalismens ek. teori!

V = *Vet ej* fyller du i om du inte kan avgöra om påståendet är rätt eller fel!

Chansa ej! Minuspoäng för felsvar.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
R																								
F																								
V																								

Namn: _____ Klass: _____

Påståendeförhör - liberalismens ekonomiska teori + vissa grundbegrepp

Lärare *Gunnar Hyltegren*

Lärarens preliminära rättning (kritiseras i steg 2)

2p / rätt svar (felsvar ger ett minuspoäng som dras från provpoängen)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
R	o	o						o	o		o	o			o	o	o		o		o	o	o	o
F			o	o	o	o	o			o			o	o				o		o				

KLIPP BORT hela sidan under strecket.
Lägg rättningsmallen ovanför eleven svar.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
R																								
F																								
V																								